

PIANOLA



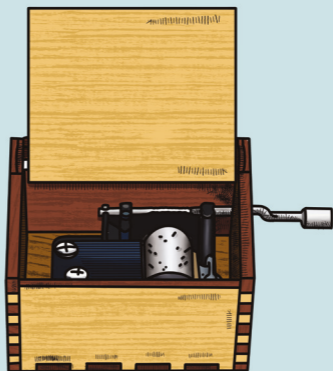
Automatofony i elektrofony

96

1. Została skonstruowana przez Amerykanina E.S. Voteya w 1897 r.
2. Ponieważ klawisze pianoli same się poruszają, instrument wygląda, jakby grał na nim duch.
3. Ignacy Jan Paderewski (pianista, polityk) pozostawił wiele rolek pianolowych ze swoimi wykonaniami.
4. Z wł. *piano* (cicho).
5. *Jersey Bounce*.



POZYTYWKI MECHANICZNE



Automatofony i elektrofony

97

1. Pierwsza pozytywka powstała w Szwajcarii pod koniec XVIII w.
2. Kompozytor Karlheinz Stockhausen skomponował utwór *Tierkreis (Zodiak)* na 12 pozytywek.
3. Antoine Favre-Salomon (twórca pierwszej pozytywki).
4. Z łac. organum *positivum* (organy dające się położyć), od *positum* (oparty, uzasadniony).
5. Tip Tap Toe – *The Bestbest Friend*.



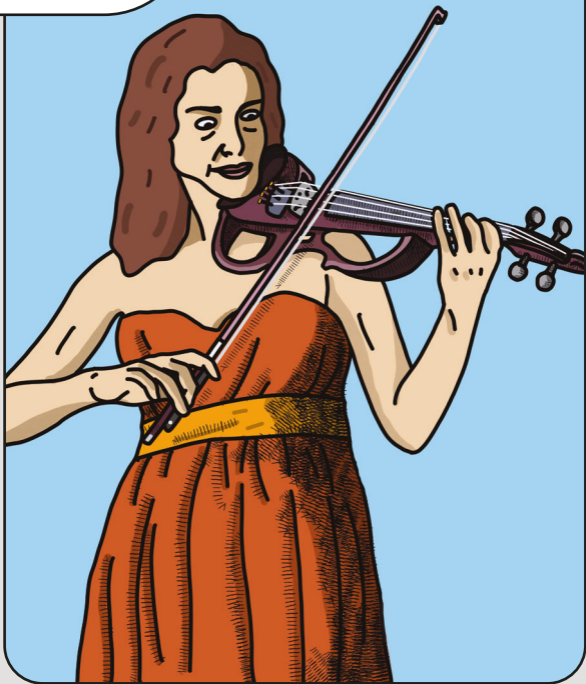
SKRZYPCE ELEKTRYCZNE



Automatofony i elektrofony

98

1. Instrument spopularyzowany w latach 20. XX w. przez Stuffa Smitha.
2. Bez prądu nie wydadzą żadnego dźwięku.
3. Jean-Luc Ponty, Michał Urbaniak (muzycy jazzowi).
4. Od zastosowanych w skrzypcach rozwiązań elektrycznych.
5. Jean-Luc Ponty – *Aurora*.



SYNTEZATORY



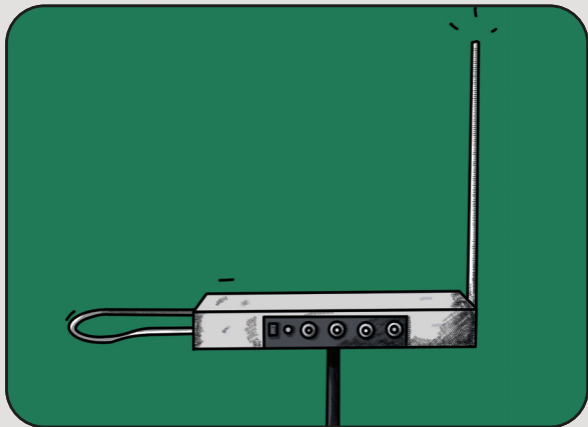
Automatofony i elektrofony

99

1. Pierwszy instrument z tej grupy powstał w 1959 r. w USA, a istotne ulepszenia wprowadził Robert Moog w 1963 r.
2. Pierwsze syntezatory miały rozmiar wielkiej szafy i były niezwykle kosztowne.
3. Jean-Michel Jarre, Vangelis (muzycy).
4. Z ang. *synthesis* (synteza dźwięku – przetwarzanie sygnałów elektrycznych na efekty dźwiękowe).
5. Vangelis – soundtrack z filmu *Łowca androidów*.



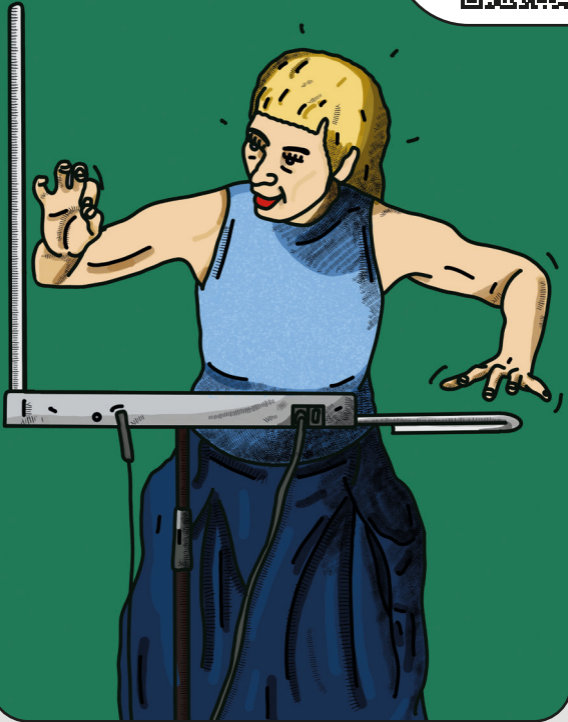
THEREMIN



Automatofony i elektrofony

100

1. Wynaleziony ok.1920 r. przez rosyjskiego wiolonczelistę i fizyka.
2. Gra się na nim, zupełnie go nie dotykając!
3. Lew Termen (wynałazca)
4. Od nazwiska wynalazcy instrumentu.
5. J. S. Bach – *Aria na strunie G*.



FALE MARTENOTA



Automatofony i elektrofony

89

1. Instrument, zaprojektowany na bazie thereminu, zaprezentowano po raz pierwszy w 1928 r.
2. Futurystyczne brzmienie instrumentu często wykorzystuje się w muzyce filmowej.
3. Maurice Martenot (wynalazca).
4. Od nazwiska twórcy instrumentu.
5. O. Messiaen – *Symfonia Turangalila*.



FORTEPIAN ELEKTRYCZNY



Automatofony i elektrofony

90

1. Jako pierwszy powstał model *Neo-Bechstein* (1929 r.) w niemieckiej fabryce fortepianów Bechstein.
2. Ciekawostką jest *Clavinet* firmy Hohner, który w zasadzie jest elektrycznym klawesynem.
3. Herbie Hancock (pianista jazzowy).
4. Od zastosowanych w fortepianie rozwiązań elektrycznych.
5. The Doors – *Riders on the Storm*.



GITARA BASOWA



Automatofony i elektrofony

91

1. Powstała z potrzeby wzmocnienia basu w zespołach rozrywkowych. Za jej twórcę uważany jest Leo Fender (1951 r.).
2. Najczęściej ma 4 struny, ale istnieją instrumenty 5-, a nawet 6-strunowe!
3. Wojciech Pilichowski (basista).
4. Od nazwy niskiego głosu męskiego (bas).
5. V. Wooten – *A little rice and beans*.



GITARA ELEKTRYCZNA



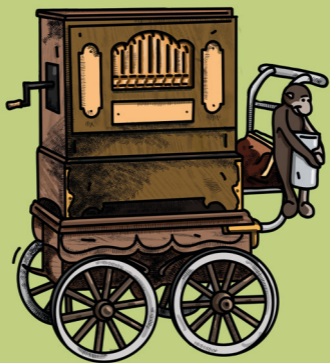
Automatofony i elektrofony

92

1. Powstała w 1931 r. jako pomysł dwóch amerykańskich lutników: George'a Beauchampa i Paula Bartha.
2. Prototyp pierwszej gitary elektrycznej nazwano patelnią (ang. *frying pan*).
3. Jimi Hendrix (gitarzysta).
4. Od zastosowanych w gitarze rozwiązań elektrycznych.
5. S. Vai – *Zeus in chains*.



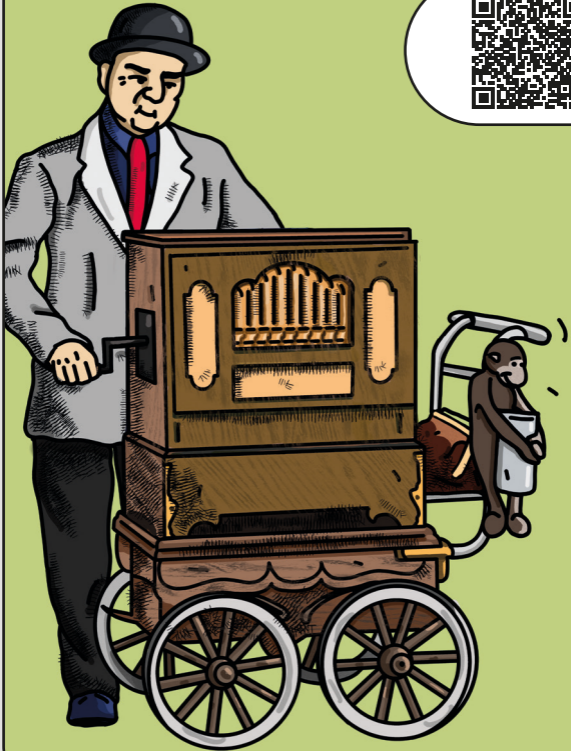
KATARYNKA



Automatofony i elektrofony

93

1. Pierwsza znana katarynka pochodzi z 1502 r.
2. Zagrać na niej może każdy – wystarczy kręcić korbką!
3. Giovanni Barberi (wynalazca).
4. Pochodzi od laleczki – Katarzynki – która widniała na wiekach niemieckich katarynek.
5. G. Ligeti – *Inwencja*.



ORGANY HAMMONDA



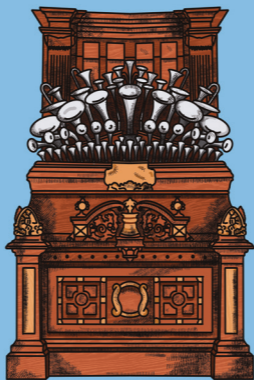
Automatofony i elektrofony

94

1. Skonstruował je w 1935 r. amerykański inżynier Laurens Hammond. Są wciąż popularne i nadal produkowane.
2. Jedyne na świecie muzeum organów Hammonda znajduje się w Kielcach.
3. Wojciech Karolak (muzyk jazzowy).
4. Od nazwiska wynalazcy.
5. Booker T. & the M.G.'s – *Green Onions*.



ORKIESTRION



Automatofony i elektrofony

95

1. Najwcześniejszą znaną maszyną orkiestrową był tzw. *panharmonikon*, wynaleziony w 1805 r. przez J. N. Mälzela.
2. Mälzel był przyjacielem L. van Beethovena. Specjalnie na jego maszynę kompozytor napisał swój utwór *Zwycięstwo Wellingtona*.
3. Johann Nepomuk Mälzel (konstruktor).
4. Z gr. *orchēstra* (miejsce do tańczenia), stąd ang. *orchestra* (orkiestra).
5. Orkiestrion Jana Štycha (II poł. XIX w.).

